

Crioceras (Ancyloceras) Matheroniamum D'ORB.-t gyűjtöttem. Mindkét helyen (Kohldorf, Og. Cănepile és Stăjerlak, Gura Golumbului, Kirsia rosi) a márgás homokkő közvetlenül a *Requienia Lonsdalei* Sow. sp. és *Orbitolina lenticularis* LAM. jellemezte urgo-aptien mészkő- és mészmárga-komplexumon rajtaül és talán inkább már *gaultnak* nevezhető, amilyennek a krassószörényi hegység 1896-ban kiállított volt geológiai térkép-tablóján Böckh János, felejtethetlen barátommal egyetértően ki is jelöltük. És ezt talán annál inkább megtehetjük, minthogy ugyancsak Stăjerlaktól DK-re, a Gura Izvorului-völgyecske lejtőjén, elszigetelt foltban jelentkező márgás homokkőben, 1885-ben végzett részletes geológiai felvételem alkalmával (Ponyászka-völgy és környéke Krassó Szörénymegyében, Földtani Intézet évi jelentése 1885-ről, 142. l.), a *Lytoceras Sarya* Forb. sp.-t és a *Sequoia Reichenbachi* (Gein. sp.) HEER-t találtam, mely ammonit- és növény-maradvány e homokkő-foszlányon éppen már cénománkorára utal.

Kelt Budapesten. 1910 március hó 20-án.

TELEGDI ROTH LAJOS.

ADATOK A CERITHIUM VIVARII OPPENH. FOCÉN ELŐFORDULÁSÁHOZ.

Írta: VOGL VIKTOR dr.

A kosavini (horvátországi) középső eocén fauna tanulmányozásánál talált engem VADÁSZ M. ELEMÉR dr. legutóbb megjelent munkája «A duna-balparti idősebb rögök őslénytani és földtani viszonyairól». VADÁSZ ebben a munkájában a kódsi ronca-rétegekből *Cerithium vivarium* ír le, ami engem annál közelebről érintett, mert éppen akkor határoztam volt én is meg ezt a fajt a kosavini ronca-rétegekből is. Hogy valóban erről a fajról van itt is szó, azt igazolja az alább következő leírás.

Cerithium vivarii OPPENH.

1896. *Cerithium vivarium* n. mut. OPPENHEIM: Das Alttertiär d. Colli Berici, p. 107. Taf. V, Fig. 3—5. (L. itt a régebbi irodalmat.)

1910. *Cerithium vivarium* OPPENH. — VADÁSZ: A duna-balparti idősebb rögök őslénytani és földtani viszonyai Földt. Int. Évk. XVIII. köt. 135. old. 14. ábra.

Több töredékes, de általában üde felületű példányom van, melyeken a disztítés kitünő állapotban maradt meg. A kanyarulatok laposak, bemélyedt varratok által vannak egymástól elválasztva. A disztítés négy spirális vonal, me-

lyek bütykökkel vannak ellátva. A spirális bütyöksorok erősségre eltérnek egymástól. Legerősebbek a leghátulso sor bütykei, ezután erősségbn a negyedik sor bütykei következnek, aztán a harmadik s végül a második soréi. Néha, nagyritkán még egy ötödik igen gyenge spirális él is jelentkezik. Az utolsó kanyarulaton a negyedik bütyöksor alatt több bütyöktelen él mutatkozik, melyek közül kettő erősebb, a többi gyenge. Vadász példányaitól az én példányaim csak két — úgy hiszem — lényegtelen pontban térnek el. Az egyik az, hogy a kosavini *Cerithium vivarii* diszitése, nevezetesen a felsőbb bütyöksor sokkal gyengébb, a másik pedig az, hogy ugyancsak az én példányaimon a két középső bütyöksor egyik-másik példányon egy időre összeolvad, úgyhogy olykor egy-egy félkanyarulatnyi hosszúságban csak három bütyök van. A két bütyöksor az összeolvadás után azonban csakhamar újból ketté válik. Egyebekben a kosavini példányok a kósdiaakkal — melyekkel alkalmam volt közvetlenül is összehasonlítani őket — igen jól megegyeznek.

Az a körülmény, hogy a kosavini *C. vivarii* helyenkint csak három bütyöksor mutatkozik, azt a gyanút kelthetné, hogy ezek a *Cerithiumok* a *C. baccatum* BRGT. fajhoz tartoznak, mely OPPENHEIM szerint Roncánál olykor négy bütyöksorral fejlődik ki. S ha BRONGNIART eredeti ábrája jó volna — amint-hogy ZITTEL és OPPENHEIM szerint nem az, — akkor kevésbé haboznék példányaimat BRONGNIART fájával azonosítani. ZITTEL elismerten jó ábrája azonban egészen más típusú alakot tüntet fel, melynek bütykei ritkábban állnak, s amellyel ennél fogva példányaim semmi esetre sem azonosíthatók.

A *Cerithium vivarii* OPPENH. Kosavin mellett abban a faunában szerepel, melyről 1884-ben FRAUSCHER adott lajstromot, s amelyet az 1910. évi nyári felvételek alatt Kosavinnál KORMOS TIVADAR s kisebb részben magam is újból begy jtöttem. Nem akarok ebben az előzetes jelentésként szereplő közleményben vélegesen nyujtani, azért csak annak igazolására, hogy a *C. vivarii* OPPENH. tényleg roncai faunában lép fel, felemlítem, hogy társaságából eddig meghatároztam a következő fajokat: *Glauconia eocœna* OPPENH.; *Cerithium calcaratum* BRGT.; *C. aculeatum* SCHLOTH; *C. pentagonatum* SCHLOTH; *C. vinctinum* BAY; *C. Castellini* BRGT; *C. Vulcani* BRGT; *Trochus subnovatus* BAY.

Vannak itt azonkívül *Cyrenák* (*Cyrena Baylei* BAY?); *Naticák* (köztük egy a *N. parisiensis*hez közelálló faj) stb., melyeknek vizsgálata még folyamatban van. Mindenesetre a közöltekből is kitűnik, hogy határozottan ronca-rétegek azok, amelyekben a *C. vivarii* Kosavinnál előfordul úgy, hogy most már két helyről is ismeretes ez a faj az eocénból.

Vizsgálataim befejezte után természetesen részletesebben fogok a *C. vivarii* OPPENH. fajra is visszatérni.

Kelt Budapesten, 1910. november hó 20-án.